

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, SNP 13, SPIŠSKÉ VLACHY

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŠPECIÁLNE TRIEDY
PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM - VARIANT A
1. STUPEŇ - ISCED 1
(4. ročník)**

Školský rok 2012/2013

SPIŠSKÉ VLACHY

2012

OBSAH

Motto školy ... 2

I. Všeobecná charakteristika školy ... 3

1. Veľkosť školy ... 3
2. Charakteristika žiakov ... 4
3. Charakteristika pedagogického zboru ... 5
4. Organizácia prijímacieho konania ... 5
- 4.1. Prijatie žiakov do špeciálnych tried ZŠ ... 7
5. Dlhodobé projekty ... 7
6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi ... 8
7. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy ... 9
8. Škola ako životný priestor ... 9
9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní ... 10

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu ... 12

1. Pedagogický princíp školy ... 12
- 1.1. Cieľ školy ... 12
- 1.2. Ciele výchovy a vzdelávania ... 12
2. Zameranie školy a stupeň vzdelania ... 13
- 2.1. Zameraním školy v špeciálnych triedach ... 13
- 2.2. Stupeň vzdelania ... 15
3. Profil absolventa ... 16
4. Pedagogické stratégie ... 18
5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami ... 19
6. Začlenenie prierezových tém ... 19

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia ... 21

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov ... 21
- 1.1. Zásady hodnotenia a klasifikácie ... 21
2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov ... 23
3. Hodnotenie školy ... 24

IV. Školský učebný plán ... 25

Schvaľovacia doložka ... 26

V. Učebné osnovy ... 27

OBSAH VZDELÁVANIA ... 28

Slovenský jazyk a literatúra ... 29

Matematika ... 39

Pracovné vyučovanie ... 46

Vlastiveda ... 54

Poznaj a chráň ... 63

Výtvarná výchova ... 71

Hudobná výchova ... 77

Telesná výchova ... 83

Náboženská výchova ... 91

Školský vzdelávací program
pre špeciálne triedy pre žiakov s mentálnym
postihnutím 1. stupňa ZŠ – ISCED 1

Logo školy:

Foto školy:

Motto školy: KLM – krajšie, lepšie, múdrejšie

Vzdelávací program: KLM

Stupeň vzdelania: ISCED 1

Dĺžka štúdia: štyri roky

Vyučovací jazyk: slovenský

Študijná forma: denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ: Základná škola Spišské Vlachy

Názov školy: Základná škola

Adresa: SNP 13

IČO: 35564113

Riaditeľ školy: Mgr. Janka Korfantová

Koordinátor pre tvorbu ŠVP: Mgr. Bibiána Hozzová

Ďalšie kontakty: +421534495406; zssnp13@gmail.com

Zriadovateľ: Mesto Spišské Vlachy

Názov: Mesto Spišské Vlachy

Adresa: SNP 34, Spišské Vlachy

Kontakty: 053/4495204 kl. 14; skolstvomudra@spisskevlachy.sk

Platnosť dokumentu do:

Podpis riaditeľa :

I. Všeobecná charakteristika školy

1. *Veľkosť školy*

Škola sa nachádza v blízkosti centra Spišských Vlách, je situovaná v tichom prostredí v blízkosti rieky Žehrica a parku. Navštevujú ju žiaci z obce Žehra a prímestskej časti Dobrá Vôľa, ktoré sú vzdialené od mesta 3 km.

Škola je umiestnená v budove, ktorej časť bola postavená v roku 1913. V roku 1982 bola vykonaná prístavba, pričom škola získala 4 triedy a miestnosť na cvičenie. V roku 1988 bola postavená nová budova, ktorá slúžila ako jedáleň a rozdeľovňa stravy pre žiakov školy. Z dôvodu nárastu počtu žiakov bola v Žehre v osade Dreveník postavená budova, v ktorej je päť elokovaných tried, ktoré v tomto školskom roku navštevujú deti nultých a prvých ročníkov, čiže najmladšie deti, aby nemuseli dochádzať do Spišských Vlách.

Škola získala k 1. 1. 2005 právnu subjektivitu. V organizácii širšieho riadenia školy boli presunuté niektoré kompetencie štátu v oblasti školstva na mestskú samosprávu. Škola bola zaradená do projektu Infovek a vybavená materiálnymi prostriedkami vyučovania v oblasti informačných a komunikačných technológií. Bohatá je aj mimoškolská činnosť žiakov našej školy. V záujmových útvaroch je škola zameraná na pohybové aktivity, športové hry, rozvoj manuálnych činností. Učitelia sa so žiakmi úspešne zapájajú do výtvarných súťaží. Osobitné aktivity smerujú k výchove k životu v otvorenej občianskej spoločnosti s prípravou žiakov na možné riziká, ktoré pluralitný demokratický systém so sebou prináša. Trvalou úlohou je hľadanie foriem efektívnej výchovy k manželstvu a rodičovstvu, k prevencii pred predčasnou graviditou žiačok, formy výchovy proti zneužívaniu drog. Súčasťou tohto procesu sú aktivity zamerané na ochranu detí pred zneužívaním, šikanovaním, inou trestnou činnosťou, týraním, alkoholizmom, tabakizmom, ostatnými toxikomániami. Škola dbá na dôsledné uplatňovanie Deklarácie práv dieťaťa.

Prvky environmentálnej výchovy a starostlivosti o životné prostredie sú súčasťou každého povinného vyučovacieho predmetu, ako aj nepovinných aktivít žiakov. Prístup ku vzdelávaniu a výchove žiakov rešpektuje značné psychické a telesné rozdiely žiakov.

Škola udržiava optimálne a adekvátne materiálne, obsahové i organizačné podmienky na rozvoj schopností žiakov formou nepovinných predmetov, záujmových útvarov, súťaží,

exkurzií, školských výletov ale aj iných spôsobov efektívneho využívania vyučovacieho i voľného času žiaka.

Škola je štruktúrovaná s ISCED 1 a je neúplná. Z dôvodu nárastu počtu žiakov bola v Žehre, v osade Dreveník postavená budova, v ktorej je 5 elokovaných tried.

V 15 triedach sa vzdeláva v tomto školskom roku 265 žiakov. Na škole pôsobí 17 pedagogických zamestnancov, 4 pedagogickí asistenti a 5 nepedagogických pracovníkov.

Počet žiakov : 265

Počet tried : 15 z toho budú 2 špeciálne triedy pre žiakov s mentálnym postihnutím variant A

0. ročníky = 4

1. ročníky = 3

2. ročníky = 3

3. ročníky = 2

4. ročníky = 1

Špeciálne triedy :

1. ročník = 1

4. ročník = 1

2. Charakteristika žiakov

Školu navštevujú žiaci z menej podnetného a sociálne znevýhodneného prostredia, ktorí dochádzajú z obce Žehra a prímestskej časti Spišských Vlách – Dobrá Vôľa. Vieme, že v praxi pretrvávajú problémy s výchovou a vzdelávaním uvedenej sociálnej skupiny, preto tomu musíme prispôsobiť aj náš cieľ s tým, že pomôžeme týmto deťom pri rešpektovaní ich práv, potrieb a povinností integrovať sa do spoločnosti.

Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú vzdelávaní v špeciálnych triedach školy. Týmto žiakom je prispôbené vzdelávanie podľa potreby aj individuálnym spôsobom. Škola aktívne pôsobí na znižovanie neprospievania žiakov dôsledným požadovaním pravidelného plnenia školskej dochádzky. V tejto oblasti aktívne pomáhajú asistenti učiteľa.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Škola má stabilný pedagogický zbor a kvalifikovaných učiteľov na daný počet tried. Na škole pôsobia aj špeciálni pedagógovia, asistenti učiteľa a externí zamestnanci.

Plánom ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov a celkovým trendom školy je systematické – cielené vzdelávanie ako jednotlivcov, tak aj celého pedagogického zboru.

Všetci pedagógovia sa zúčastnia ďalšieho vzdelávania v oblasti IKT, cudzích jazykov, protidrogovej prevencie, porúch učenia, logopedickej starostlivosti, agresivity a šikanovania v školách, násilie v rodinách.

Skúsení kvalifikovaní učitelia sa tímovo podieľajú na postupnej premene školy. Základom tejto premeny sa stalo systematické vzdelávanie jednotlivcov a celého pedagogického zboru.

Odbornú pedagogicko-psychologickú starostlivosť poskytuje špeciálny pedagóg a psychológ.

Pri vzájomnej komunikácii školy s rodičmi žiakov zo sociálne znevýhodneného rodinného prostredia je veľkou pomocou asistent učiteľa. Je to rómsky zástupca miestnej komunity, ktorý pôsobí na našej škole od roku 2003. Je pre našu školu veľkým prínosom:

- spolupracuje s učiteľmi v triede,
- pomáha pri práci so žiakmi zo znevýhodneného prostredia,
- uľahčuje adaptáciu týchto žiakov na nové učebné prostredie,
- pomáha pri prekonaní jazykových, kultúrnych a sociálnych bariér,
- vypomáha pri dozore počas prestávok,
- zapája sa do mimoškolskej činnosti žiakov a učiteľov.

Preto je asistent učiteľa veľkou oporou pre školu, ktorý aspoň čiastočne dokáže prekonať bariéry medzi učiteľom, rodičom a žiakom.

4. Organizácia prijímacieho konania

Pravidlá plnenia povinnej školskej dochádzky stanovuje zákon č.29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov v § 34 – 37. Podrobnosti o zápise žiaka do školy, odklade povinnej školskej dochádzky, oslobodení od niektorých vyučovacích predmetov alebo ich častí a o

individuálnom vyučovaní žiakov oslobodených od povinnosti dochádzať do školy upravujú ustanovenia §2 a 3 vyhlášky MŠ SR č. 143/1984 Zb. o základnej škole v znení vyhlášky č. 409/1990 Zb. a vyhlášky č. 249/1995 Z. z. §2 vyhlášky č. 143/1984 Zb. o základnej škole.

Zápis do prvého ročníka základnej školy sa koná každoročne od 15. januára do 15. februára. Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nie je telesne alebo psychicky primerane vyspelé a ak o to požiada rodič alebo iný zákonný zástupca, lekár alebo riaditeľka predškolského zariadenia, odloží mu riaditeľ ZŠ (v zmysle §2 písm. p z. č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní- školský zákon) začiatok povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok.

O možnosti odložiť začiatok povinnej školskej dochádzky škola informuje zástupcu žiaka pri zápise. Ak zástupca žiaka požiada o to, aby do školy bolo výnimočne prijaté dieťa, ktoré dovŕši šiesty rok veku v čase od začiatku školského roka do konca kalendárneho roka, k žiadosti priloží vyjadrenie okresnej pedagogicko-psychologickej poradne a lekára.

Dôvody na odklad školskej dochádzky:

- dieťa sa narodilo medzi májom a augustom pred šiestimi rokmi,
- nemá záujem o učenie, nie je prirodzene zvedavé na nové veci, nekladie otázky,
- má problémy s výslovnosťou alebo nevie formulovať vety,
- dieťa je príliš malé na to, aby mohlo sedieť v školskej lavici,
- nevydrží sa sústrediť a nezapamätá si vetu,
- nedokáže sa orientovať v čase, neovláda priestorovú orientáciu,
- nevie dodržiavať základnú hygienu, samostatne sa obliekať, obúvať, vyzliekať, nevie jesť príborom,
- nepozná údaje o sebe(rodine, adresu, svoj vek),
- dieťa je nezrelé, neposedné, netrpezlivé.

Pokiaľ sa u žiaka prvého ročníka základnej školy v priebehu prvého polroka prejaví nedostatočná telesná alebo psychická vyspelosť na školskú dochádzku, môže orgán štátnej správy v školstve na základe návrhu riaditeľa školy a po prerokovaní so zákonnými zástupcami dodatočne odložiť plnenie povinnej školskej dochádzky na nasledujúci rok.

4.1. Prijatie žiakov do špeciálnych tried ZŠ

Na základe psychologického a následne špeciálno-pedagogického vyšetrenia je žiak preradený do špeciálnej triedy len so súhlasom rodičov, alebo zákonných zástupcov.

Podmienky prijímania žiakov do špeciálnych tried ZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách.

5. Dlhodobé projekty

Naša škola organizuje každoročne tieto kultúrne a športové podujatia a zapája sa do týchto projektov :

- Didaktické hry v prírode
- Mikuláš a Vianočná besiedka
- Karneval
- Súťaže v speve a prednese poézie a prózy
- Deň Matiek
- MDD
- Medzitriedne a školské kolá vo vybíjanej a malom futbale
- Výtvarné súťaže
- Protidrogové, environmentálne- OZ Tatry a IKT programy
- Infovek
- Modernizácia vzdelávacieho procesu na základných školách
- Grantový program Ministerstva kultúry SR – kultúrne poukazy
- Spolupracujeme s tunajšou firmou Ekover, zaoberajúcou sa triedením odpadu a ochranou prírody. Škola si dala za cieľ naučiť žiakov ekologicky myslieť a separáciou odpadu pomáhať prírode.
- OZ Tatry
- Vzdelávanie učiteľov v anglickom jazyku

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Otázky vzťahu rodiny a školy vystupujú v poslednom období do popredia pedagogického záujmu.

Spoločným spojivom by mala byť angažovanosť rodičov do činnosti školy v rámci rodičovstva, komunikácie, dobrovoľných programov, učenia sa doma, rozhodovania a spolupráce so školskou komunitou, vytváranie spoločných školských aktivít.

Škola sa usiluje o to, aby jej kontakt s rodičmi bol čo najefektívnejší, preto je rodičom umožnené komunikovať so školou denne, bez časového vymedzenia. Škola víta záujem rodičov, je pre nich otvorená, rodičia môžu po dohode navštíviť vyučovanie, spolupracovať, alebo sa zúčastňovať rôznych školských akcií.

Sústredíme sa na pomoc rodičom stať sa lepšími rodičmi, umožniť im, aby nadobudli zručnosti a vedomosti potrebné pri výchove a vzdelaní svojich detí prostredníctvom rozhovoru, besied, diskusných klubov, prednášok.

V oblasti kultúrnych akcií spolupracuje škola s Mestskou knižnicou Spišské Vlachy, Špeciálnou základnou školou v Spišských Vlachoch, Základnou školou Komenského v Spišských Vlachoch, taktiež s Materskou školou v Žehre.

Škola spolupracuje aj s Obecným úradom v Žehre, Mestským úradom v Spišských Vlachoch a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Krompachoch.

Škola úzko spolupracuje s Radou školy pri ZŠ SNP 13, v Spišských Vlachoch, ktorá pozostáva zo 7 členov a to:

- pedagogickí zamestnanci: 2
- nepedagogickí zamestnanci: 1
- zástupcovia z radu rodičov: 2
- poslanci mestského zastupiteľstva: 2

Rada školy bola zriadená podľa Zákona č.596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve s účinnosťou od 31. 3. 2003. Rada školy je iniciatívnym a poradným

samosprávnym orgánom, ktorý vyjadruje a presadzuje záujmy miestnej samosprávy a záujmy rodičov, pedagogických zamestnancov a ďalších zamestnancov školy a žiakov v oblasti výchovy a vzdelávania. Plní tiež funkciu verejnej kontroly práce vedúcich zamestnancov tejto školy. Rada zasadá podľa plánu rady školy 4 - krát do roka.

Rodičia sa zúčastňujú schôdzí ZRPŠ organizovaných každý štvrtý rok.

Škola spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradňou v Spišskej Novej Vsi a Špeciálno-pedagogickou poradňou v Gelnici.

7. Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Škola má zriadené a využíva 14 učební, malú telocvičňu, učebňu výpočtovej techniky (16 počítačov), archív, dva kabinety učebných pomôcok, kabinet CO, školskú knižnicu, náradovňu, kancelária riaditeľa, zborovňa, 2 kancelárie administratívnych pracovníkov, sociálne zariadenia.

Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie, mnohé z vybavenia pochádza ešte z prvotného vybavenia školy. Pri obnove učebných pomôcok sú veľmi nápomocní učitelia. Škola má k dispozícii školské ihrisko v nevyhovujúcom stave, do ktorého je potrebné investovať.

Počas školského roka sme doplnili veľké množstvo moderných učebných pomôcok, čo umožnilo tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie.

Z dôvodu nedostatku priestorov v hlavnej budove školy je vytvorené elokované pracovisko v obci Žehra, časť Dreveník s 5 triedami.

Pre celkovo bezproblémové fungovanie chýba v školskej budove kuchyňa, jedáleň, telocvičňa, väčší počet počítačov.

V rámci finančných možností sa škola snaží aby exteriér aj interiér budovy i celého areálu školy zodpovedal estetickým a bezpečnostným kritériám a požiadavkám úsporných energetických opatrení.

8. Škola ako životný priestor

Klíma našej školy je liberálna, priaznivá, vládnu v nej partnerské vzťahy. Škola je riadená na demokratických princípoch s vnútornou hierarchiou a určenými kompetenciami,

rešpektuje liberálne prostredie. Program školy je organizovaný na princípoch humánneho vzdelávania a otvorenosti pre ďalšie aktivity žiakov.

Pohoda školského prostredia nie je daná školskými priestormi samými, ale vytvárajú ju hlavne ľudia, ktorí v tomto priestore pracujú.

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie škola kladie dôraz na upravené a estetické prostredie tried (inovácia a aktualizácia násteniek, starostlivosť o kútiky živej prírody), chodieb (minigalerie výtvarných prác žiakov) a ostatných priestorov školy a školského dvora (výsadba a udržiavanie kríkovej zelene, skalka).

Aktuálne informácie o aktivitách školy sú na informačných tabuliach a nástenkách v škole a na budove školy.

Pedagógovia vhodným prístupom vytvárajú priateľskú atmosféru medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pedagógmi a medzi žiakmi a ostatnými zamestnancami školy.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove

a vzdelávaní

Adekvátne vytvárame podmienky pre bezpečné a zdravé pracovné prostredie pre žiakov, učiteľov a ostatných pracovníkov školy. Priestory školy sú vyhovujúce na vyučovanie. Učitelia a žiaci absolvujú pravidelné školenia o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a protipožiarne školenia. Pravidelné kontroly vykonáva bezpečnostný technik.

Sú stanovené opatrenia pre zabezpečenie objektu školy bezpečnosti žiakov a zamestnancov. Tieto opatrenia sú deklarované a ukotvené v školskom poriadku a vnútorných smerniciach.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 24 bod c Vyhlášky č. 322/2008 Z. z.

Cieľom bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní v špeciálnych triedach základných škôl je:

- formovať postoje a hierarchiu hodnôt žiaka v zmysle skutočností, že človek, ktorý dokáže organizovať svoj život zdravo a zmysluplne, zaujíma sa o iných ľudí a dokáže im pomáhať v prípade zdravotnej alebo inej núdze, je pripravený pre zdravý osobný, pracovný a rodinný život a individuálnu sebarealizáciu,

- viesť žiakov za ich aktívnej účasti k zlepšovaniu pracovného prostredia, k dodržiavaniu hygienických zásad a zásad bezpečného konania a správania a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- formovať u žiakov právne vedomie, viesť ich k dodržiavaniu hygienických, dopravných, požiarnych a iných predpisov a pokynov, ktoré sa týkajú starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a pri iných činnostiach,
- zabezpečiť pre žiakov osvojenie si súboru bezpečných komunikačných a pracovných návykov a zručností, ktoré budú základom bezpečného správania v ich budúcej profesii,
- na základe prepracovaného systému výchovy k bezpečnému správaniu a konaniu zabezpečiť naplnenie uvedených cieľov aj v záujmovej činnosti.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. *Pedagogický princíp školy*

1.1. Ciel' školy

Škola umožní všetkým žiakom získať základné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch. Dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

1.2. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť

(vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,

- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

2.1. Zameraním školy v špeciálnych triedach je :

- pomôcť deťom z menej podnetného a sociálne znevýhodneného prostredia a žiakom so špeciálnymi potrebami utvárať a postupne rozvíjať kľúčové kompetencie a poskytnúť spoľahlivý základ všeobecného vzdelania orientovaného hlavne na situácie blízke životu a na praktickú skúsenosť,
- rozvíjať osobnosť žiakov, ich schopnosti a záujmy s prihliadnutím na individuálne osobitosti vyplývajúce z postihu a možností, ktoré môžu vzdelávaním a výchovou v inštitucionálnom prostredí našej školy dosiahnuť, čím budeme kompenzovať nedostatky rodín hlavne u niektorých rómskych žiakov zo sociálne a jazykovo znevýhodneného prostredia,
- prispôbiť úrovni dieťaťa obsah a metódy vzdelávania s cieľom dosiahnuť kompenzáciu deficitu zdravotného znevýhodnenia vyplývajúceho z mentálneho postihnutia a rodinného prostredia.

Škola je otvorená všetkým deťom a rodičom, ktorých svojim pôsobením osloví. Je to miesto, kde dieťa trávi väčšiu časť dňa, a je preto pre ňu výhodné a potrebné, keď rodina a škola o sebe vie a sú navzájom prepojené.

Zámerom školy vo vzťahu k zvyšovaniu kvality výchovno-vzdelávacieho procesu je ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov.

Tento systém zahŕňa tieto ciele:

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebvzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti,
- zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.,
- sprostredkovať pedagogickým pracovníkom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, uvádzajúci učiteľ, vedúci metodických združení, archivár, knihovník, atď.,
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie, atď.,
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.,
- zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov,
- sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

Prioritnou úlohou našej školy je vytvorenie takých podmienok, aby sa každý pedagogický a odborný zamestnanec mal záujem neustále vzdelávať a zdokonaľovať.

2.2. Stupeň vzdelania

ISCED 1

Primárne vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním všeobecno-vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

Program primárneho vzdelávania (1. stupňa základnej školy) má zabezpečiť hladký prechod z predškolského vzdelávania a z rodinnej starostlivosti na školské vzdelávanie prostredníctvom stimulovania poznávacej zvedavosti detí, vychádzajúcej z ich osobného poznania. Východiskom sú aktuálne skúsenosti žiaka, vedomosti, pojmy a záujmy, ktoré sú rozvíjané podľa jeho reálnych možností tak, aby sa dosiahol pevný základ pre jeho budúci sociálny úspech. Program je založený na princípe postupu od známeho k neznámemu pri nadobúdaní nových skúseností z pozorovania a zážitkových aktivít a udalostí, ktoré sú spojené so životom dieťaťa a s jeho bezprostredným kultúrnym a prírodným prostredím.

V tomto veku je pre deti dôležitá programová možnosť získať vlastnými aktivitami bohaté skúsenosti a zážitky prostredníctvom hry a učenia v skupine rovesníkov. Osobitne významné je aj poskytovanie možností rozvíjať si potrebu vyjadrovať sa a realizovať sa prostredníctvom slov, pohybov, piesní a obrazov, čo je významný základ pre rozvoj gramotnosti. Základom je priateľská a ústretová klíma, ktorá podnecuje žiakov k spontánnemu a tvorivému poznávaniu, konaniu, hodnoteniu a dorozumievaniu a podporuje celostný rozvoj ich osobnosti.

Program primárneho vzdelávania má pripraviť žiakov so špeciálnymi potrebami na samostatnú prácu i na prácu v skupinke, aby každý z nich získal pevný základ spoločného poznania a zároveň osobnej skúsenosti z vzájomného ohľadu, uznania a úcty.

Vzdelávanie na prvom stupni je organizované tematicky s prirodzeným začlenením integrovaných predmetových prvkov, čím sa vytvára základ pre nižšie sekundárne vzdelávanie (ktoré už uplatňuje špecifickejší predmetovo-disciplinárny prístup).

Súčasťou cieľového programu je podchytenie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (včasná depistáž, diagnostika, rediagnostika a korekcia prípadných znevýhodnení).

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.

3. Profil absolventa

Absolvent nášho programu primárneho vzdelávania **ISCED 1** má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, počtárskej, prírodovednej, počítačovej a kultúrnej gramotnosti. Získava základy používania materinského jazyka. Má osvojené základné hygienické a pracovné návyky.

Špeciálne triedy našej školy sa orientujú na formovanie hodnotovej orientácie žiakov a prípravu pre praktický život. Dôraz kladieme na výchovnú a citovú stránku svojho pôsobenia. Záleží nám, aby naši žiaci boli vedení k tolerancii, humanizmu, čestnosti, svedomitosti, samostatnosti, slušnosti, pracovitosti a zodpovednosti za vlastné konanie.

Absolvent 1.stupňa špeciálnej triedy v ZŠ by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, vedieť hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti. Jeho vedomosti sú podmienené rozsahom učiva súčasných učebných osnov a jeho individuálnymi schopnosťami. Mal by mať základné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti zvládnutého učiva špeciálnej triedy 1. stupňa ZŠ a uplatniť ich v edukácii na 2. stupni.

Absolvent primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia má **osvojené tieto kľúčové kompetencie:**

1) sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, vyjadriť svoj názor a rešpektovať názory iných ľudí
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu

- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy

2) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied

3) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií
- ovláda jednoduché počítačové úkony

4) kompetencia učiť sa učiť

- ovláda algoritmus učenia sa a snaží sa ho dodržiavať
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení

5) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápaným a spolupracujúcim) spôsobom

6) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere
- uvedomuje si vlastné potreby a prejavuje snahu využívať svoje možnosti
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- dokáže primerane veku a intelektovým schopnostiam odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov

- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom

7) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

4. Pedagogické stratégie

Modernizovať stratégie vzdelávania tak, aby tieto rešpektovali osobnostné, kultúrne a sociálne špecifiká a vzdelávacie potreby jednotlivcov ponímané ako subjekty a nie objekty vzdelávacieho procesu.

Naším cieľom je pomocou špeciálnych výchovno-vzdelávacích metód, foriem a prostriedkov poskytnúť výchovu a vzdelanie deťom pochádzajúcim so sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré pre svoje rozumové, zmyslové nedostatky, chyby reči, ale aj neschopnosť a nezáujem väčšiny rodičov, nedokážu zvládnuť učivo ZŠ. V rámci výučby týchto žiakov je škola materiálne zabezpečená (špeciálne učebnice, pomôcky).

V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom rozvíjať u žiakov samostatnosť, aktivitu a vytvoriť atraktívne edukačné prostredie, rešpektujúce ich sociálne, kultúrne, jazykové špecifiká a tým prispieť k zlepšeniu dochádzky do školy.

Intenzívnym školským a mimoškolským vzdelávaním meniť postoje majority k minoritám a naopak. Hľadať vhodné individuálne prístupy vo vzťahu učiteľ–žiak–predmet. Využívať IKT a didaktickú techniku vo vyučovaní na skvalitnenie výučby.

Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy (napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa nestretli, treba sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom).

Preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Naša škola zabezpečuje priestor pre edukáciu všetkým žiakom. Naším cieľom je pomocou špeciálnych výchovno-vzdelávacích metód, foriem a prostriedkov poskytnúť výchovu a vzdelanie deťom pochádzajúcim so sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré pre svoje rozumové, zmyslové nedostatky, chyby reči, ale aj neschopnosť a nezáujem väčšiny rodičov, nedokážu zvládnuť učivo ZŠ.

Škola vytvára priestor pre rozvíjanie osobnosti každého žiaka. Špeciálny pedagóg v spolupráci s triednym učiteľom a rodičom zaisťuje vzdelávacie potreby žiakov a v spolupráci s poradenským zariadením zaisťuje odbornú diagnostiku. Títo žiaci sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho plánu, ktorý vychádza z diagnostiky a doporučení PPP a vzdelávacieho obsahu.

V rámci výučby týchto žiakov je škola materiálne zabezpečená (špeciálne učebnice, pomôcky).

6. Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sa prelínajú vzdelávacími oblasťami. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie, ale zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru, majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty, rozhodovanie. Prepájajú rôzne oblasti základného učiva, prispievajú ku komplexnosti vzdelávania žiakov a pozitívne ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov. Môžu sa vyučovať v rámci jednotlivých učebných predmetov.

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program prierezové témy:

- *OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ*
- *ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA*
- *MEDIÁLNA VÝCHOVA*
- *MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA*
- *DOPRAVNÁ VÝCHOVA*
- *OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA*
- *TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI*

III. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia

Vnútorý systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti :

1. Hodnotenie žiakov

2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov

3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu v škole je hodnotenie žiakov. Hodnotenie žiakov je bežnou činnosťou, ktorú učiteľ v škole vykonáva priebežne vo vyučovaní, (ale i mimo nej) po celý školský rok.

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakovi spätnú väzbu, prostredníctvom ktorej, získava informácie o tom, ako danú problematiku ovláda, ako dokáže použiť to, čo sa naučil, v čom sa zlepšil, a v čom má ešte chyby. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia musí byť konkrétny návod, ako má žiak postupovať, aby pretrvávajúce nedostatky odstránil.

Hodnotenie nesmie byť zamerané primárne na porovnávanie žiaka s jeho spolužiakmi, malo by sa sústreďovať i na individuálny pokrok každého žiaka, respektíve na hodnotenie naplnenia vopred stanovených požiadaviek. Súčasťou hodnotenia žiaka v škole je tiež hodnotenie jeho správania a prejavu. Celkove však hodnotenie nesmie viesť k znižovaniu dôstojnosti a sebadôvery žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov špeciálnych základných škôl - A variant a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách, schválených MŠ Slovenskej republiky pod číslom 126/2000 – 44 zo dňa 17. marca 2000 s platnosťou od 1. septembra 2000, aktualizovaných k 1. februáru 2009 a doplnené metodickým pokynom č. 1/2010-R z 12. januára 2010 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED-1.

1.1. Zásady hodnotenia a klasifikácie:

1. Hodnotenie žiakov je organická súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho riadenia.

Má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.

2. Žiaci vo výchovno-vzdelávacom procese sú pravidelne hodnotení. Právo dozvedieť sa výsledok hodnotenia má žiak a jeho zákonný zástupca.
3. Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú výsledky, ktoré žiak dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami učebných osnov, prípadne individuálnych vzdelávacích programov, resp. plánov, schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách a správanie žiaka podľa požiadaviek pravidiel školského poriadku a vnútorného poriadku školy v škole i mimo nej.
4. Pri hodnotení učiteľ uplatňuje objektivnosť, primeranú náročnosť, pedagogický takt, zohľadňuje druh a stupeň mentálneho postihnutia žiaka, jeho disponovanosť. Pri hodnotení sa učiteľ zameria na pokroky, ktoré žiak dosiahol vo výchovno-vzdelávacom procese a kvalitu vedomostí, zručností a návykov. Hodnotenie a klasifikácia mentálne postihnutých žiakov má mať významnú povzbudzujúcu a motivačnú úlohu.
5. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa vykonáva priebežné a súhrnné hodnotenie. Realizuje sa klasifikáciou, alebo slovným hodnotením.
6. Klasifikácia je jednou z foriem hodnotenia, jej výsledky sa vyjadrujú určenými stupňami 5-bodovej stupnice.
7. Výsledkom slovného hodnotenia je stručný, výstižný komentár, v ktorom vyučujúci zhodnotí klady a citlivo poukáže na nedostatky žiakovej práce, jeho správania a postojov.
8. Slovné hodnotenie má akceptovať :
 - a/ Telesný a duševný stav žiaka a možnosti z neho vyplývajúce.
 - b/ Sociálny vývoj :
 - ohľaduplnosť k spolužiakom
 - sebakontrola, sebaovládanie
 - rešpektovanie učiteľa
 - celková spolupráca
 - c/ Osobnosť žiaka :
 - vlastný postoj a prístup k povinnostiam
 - tvorivosť
 - snaha dosiahnuť vytýčený cieľ
 - prispôsobivosť
 - aktivita a ctižiadostivosť
 - celkový rozvoj

d/ Pracovná aktivita :

- plnenie požadovaných úloh
- čistota práce
- samostatnosť pri práci
- kritické myslenie, schopnosť nápravy chýb
- zmysel pre zodpovednosť

e/ Individuálne záujmy žiaka, jeho záujmy vo výchove mimo vyučovania a v mimoškolskej činnosti.

2. Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy zabezpečuje škola formatívny spôsob hodnotenia, ktorý sa používa na zvýšenie kvality výchovy a vzdelávania.

Na hodnotenie pedagogických a ostatných zamestnancov školy používame tieto metódy:

- pozorovanie (hospitácie),
- rozhovor,
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod).,
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa,
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.,
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy,
- vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“),
- hodnotenia učiteľov žiakmi.

Hodnotený zamestnanec dostáva spätné informácie o svojom výkone očami nadriadeného zamestnanca. Tieto informácie sú podkladom pre ďalšie zlepšenie vykonávania prác, odstránenie nedostatkov a chýb. Súčasne mu hodnotenie pomáha pre stanovenie úloh pre budúce obdobie a vytvára pre ich plnenie primerané podmienky.

3. Hodnotenie školy

Škola systematicky pravidelne a plánovane vykonáva hodnotenie dosiahnutých výsledkov podľa dopredu stanovených kritérií, v jednotlivých oblastiach. Všetky hodnotenia, pozitívne či negatívne, budú tvoriť podklady na odhaľovanie rezerv, modifikáciu cieľov a motivácie na zvyšovanie kvality práce školy.

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie,
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi,
- prostredie – klíma školy,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania,
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- výsledky vzdelávania,
- riadenie školy,
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov,
- kvalita výsledkov,
- vnímanie školy okolím a prezentácia školy.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov,
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, ich reálnosť a stupeň dôležitosti,
- posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.

IV. Školský učebný plán

V školskom vzdelávacom programe využívame dotáciu voliteľných predmetov na posilnenie predmetov (opakovanie a upevňovanie učiva) bez rozšírenia učiva vo vzdelávacích oblastiach: Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami.

V 4.ročníku je zaradený voliteľný predmet „Náboženská výchova“ (jedna hodina týždenne) vybraný školou zo zoznamu voliteľných predmetov vo vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty a doplnený predmet „Poznaj a chráň“ (jedna hodina týždenne) vo vzdelávacej oblasti Príroda a spoločnosť.

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín 4. ročník/ŠVP	Počet hodín 4. ročník/ŠkVP	Spolu	Poznámky
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	7	1	8	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	4	0	4	
Príroda a spoločnosť	Vlastiveda	2	0	2	
	Poznaj a chráň	0	1	1	
Človek a hodnoty	Náboženská výchova	0	1	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	0	2	
Spolu		21	4	25	

Poznámky:

1. Organizácia vyučovania zohľadňuje priestorové, personálne, finančné podmienky školy, okolnosti súvisiace s dochádzaním žiakov zo spádových obcí, charakter činnosti žiakov, náročnosť predmetu a požiadavky na BOZP.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút.

Schvaľovacia doložka:

Rámcový obsah vzdelávania pre 4. a 8. ročník pre žiakov s mentálnym postihnutím ako súčasť Vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím ISCED 1 – primárne vzdelávanie vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 14. júna 2012.

V. Učebné osnovy

Učebné osnovy sú súčasťou školských vzdelávacích programov.

Dve voliteľné hodiny uvedené v Štátnom vzdelávacom programe, škola využila na dotáciu k povinným voliteľným predmetom „Slovenský jazyk“ a „Matematika“, jednu voliteľnú hodinu prideliť predmetu „Náboženská výchova“ a jednu voliteľnú hodinu prideliť predmetu „Poznaj a chráň“.

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE ŽIAKOV
S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO
POSTIHNUTIA

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Slovenský jazyk a literatúra 1. stupeň	3. ročník
Štátny vzdelávací program	7
Školský vzdelávací program	1
Spolu	8

1. Charakteristika predmetu

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

2. Ciele

- Poznávať vetu ako jazykový celok,
- vedieť rozoznávať druhy viet,
- poznávať slová rovnakého a opačného významu,
- vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová,

- vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky,
- cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety,
- cvičiť sa v tvorbe jednoduchých ústnych jazykových prejavov.

3. Prierezové témy

Vo vyučovaní Slovenského jazyka sa budú využívať tieto prierezové témy :

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- rozvíjať osobné a sociálne spôsobilosti,
- rozprávať k určenej téme,
- porozumieť sebe samému a druhým.

Multikultúrna výchova:

- naučiť sa poznávať rozličné tradičné a nové kultúry,
- viesť žiakov k akceptácii kultúrnej rozmanitosti, rozvoju tolerance, rešpektu, prosociálneho správania,
- využiť IKT, internet, projekty.

Enviromentálna výchova:

- vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí,
- využitie IKT,
- uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania.

Mediálna výchova:

- IKT – dorozumievať sa,
- prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu.

Ochrana človeka a zdravia:

- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov,
- v prípade potreby vedieť privolať pomoc dospelého.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- rozvíjať opis, rozprávanie,
- učiť sa riešiť problémy,
- naučiť sa prezentovať svoju prácu na primeranej úrovni.

Dopravná výchova:

- tvoriť slová, krátke vety k téme,
- upevňovať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- vyjadruje sa súvislou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo- motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí, je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- dokáže sa orientovať v čítanom texte, v čítanke, orientuje sa v zošite a vo svojom písanom texte,
- vie sa priestorovo orientovať v školskej knižnici,
- dokáže sčítat písmená v slove, vytlieskať a zrátat slabiky slova a zrátat slová vo vete.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- vie obsluhovať počítač a pracuje aj s inou didaktickou informačnou technikou,

- vie používať program na písanie Word,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami, ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho,
- získané vedomosti vie uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- dokáže riešiť jednoduché problémové úlohy primerane svojej úrovni,
- dokáže v texte vyhľadať záťažové a konfliktné situácie, popísať ich a navrhnúť správne riešenie,

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu.
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám.

5. Obsah

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 4. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

KOMUNIKÁCIA A SLOH

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková, významová, tvarová rovina a pravopis
- písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- odpovede na otázky
- reprodukcia
- rozprávanie
- opis
- formy spoločenského styku

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania
- literárna výchova

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky.

Rozlišovanie oznamovacej a opytovacej vety.

Rozlišovanie slov vo vete.

Usporiadanie známych slov do významových okruhov.

Slová rovnakého a opačného významu.

Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov.

Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozlišovanie hlásky a písmena.

Rozlišovanie malých a veľkých písmen.

Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások.

Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch).

Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie.

Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások.

Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach.

Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Písanie

Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslíc.

Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm.

Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm.

Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäkčeňom.

Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami.

Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných (*e – l*, *v – V*, *c – C*, *č – Č*, *ch – Ch*, *o – O*, *z – Z*, *ž – Ž*).

Precvičovanie spájania písmen *o*, *v*, *b* s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami *e*, *r*, *z*).

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety.

Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet.

Dopĺňanie vhodného slova do vety. Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov.

Odpovede na otázky

Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky.

Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov.

Opis

Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželaní.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením. Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie. Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte. Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Literárna výchova

Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom.

Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou.

Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách. Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok.

Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu. Praktické rozlišovanie verša od prózy. Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábkky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie.

Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F. Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršák, C. Janczarski).

Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Gauberová, R. Moric).

Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.

6. Proces

V písaní žiaci spresňujú *tvary* písmen a číslic, zachovávajú rovnakú *veľkosť*, odporúča sa jednotný *sklon* písma 75 stupňov. Učia sa správne *spájaniu* písmen. Postupuje sa podľa tvarových skupín písmen a číslic:

1. l, ľ, í, e, é, b, f, h, k, d, ď, t, ť, číslice 1,4
2. U, u, ú, (ü), i, í, r, ř, n, ň, m, V, v, y, ý, (W, w, X, x)
3. C, c, Č, č, E, Ch, ch, číslica 6
4. O, Ó, o, ó, ô, (ö), a, á, ä, d, ď, dz, dž, číslice 0, 9
5. j, p, g, G, y, ý, (Q, q)
6. I, J, H, K, (X, x), číslice 8, 4
7. P, B, R, (Ř), T, Ě, F, číslice 3, 5, 8
8. S, s, Š, š, L, Ľ, D, Ď, Dz, Dž, Z, z, Ž, ž, číslice 2, 7
9. A, N, Ň, M
10. . : , ; , „ „ ! ? - = + ()

Písmená v zátvorkách sa nacvičujú len podľa potreby (ak sa vyskytujú v menách žiakov, v miestnych názvoch).

V čítaní venujeme zvýšenú pozornosť a individuálnu starostlivosť žiakom s chybami reči.

Pri čítaní ukážok sa zameriavame na poéziu detských hier a zábav, prírodu a ľudí v premene ročných období, na krásu ľudských vzťahov a kladných ľudských vlastností.

7. Stratégie vyučovania

Metódy :

- výkladovo-ilustratívna,
- reproduktívna,
- didaktická hra,
- dramatizácia,
- pozorovanie,
- programové vyučovanie,
- hodnotenie,
- motivačná výzva,
- kontrola a klasifikácia,
- pochvala a kritika,
- brainstorming,
- výkladové formy - rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis,
- dialogické formy – rozhovor, beseda, diskusia.

Formy :

- frontálna práca,
- individuálna práca,
- skupinová práca,
- domáca úloha.

8. Učebné zdroje

- Čítanka pre 4. ročník ŠZŠ,
- pracovné listy k čítanke pre 4. ročník ŠZŠ,
- písaná abeceda – pracovné listy s predtlačou písanej abecedy,
- počítačové programy – Infovek,

- detské časopisy,
- svojpomocne zhotovené pomôcky učiteľom,
- nápovedné obrázky,
- hravá magnetická abeceda,
- didaktické pomôcky na dramatizáciu.

MATEMATIKA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Matematika pre 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	1
Spolu	5

1. Charakteristika predmetu

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného

prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

2. Ciele

- Opakovať a prehĺbiť učivo z 3. ročníka,
- vedieť sčítat prirodzené čísla v obore do 100,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30,
- vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke,
- vedieť merať dĺžku úsečky.

3. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- viesť k vyhľadávaniu informácií,
- osvojovať si informatické zručnosti.

Mediálna výchova:

- učiť žiakov fungovaniu princípov IKT na primeranej úrovni,
- využívať vlastné schopnosti v tímovej práci.

Ochrana človeka a zdravia:

- vedieť vyhľadať na internete informácie týkajúce sa témy.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- učiť sa spolupracovať v skupine, vo dvojiciach,
- poznať sám seba a svoje možnosti,
- naučiť sa prezentovať svoju prácu na PC na primeranej úrovni.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- rozumie obsahu písaného, hovoreného textu, dokáže ho zreprodukovať a vypočítať,
- vie samostatne prepísať a opísať matematické príklady a úlohy,
- správa sa v skupine podľa spoločenských pravidiel a noriem.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení,
- vie počítať jednoduché príklady na počítači a dokáže si sám opraviť chyby.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho,
- získané vedomosti vie uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- dokáže riešiť jednoduché matematické problémové úlohy primerane svojej úrovni,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti v predmete Matematika,

- dokáže vyjadriť svoj postoj k rôznym navodeným príkladom a úlohám a rešpektuje postoje iných.

5. Obsah

ARITMETIKA

Numerácia v obore do 100

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie čísl.

Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovníc typu $a < 75$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.

Príklady typu: $30 + 40 = 70$

30

70

$70 - 40 = 30$

40

- 40

Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10.

Príklady typu: $30 + 7 =$

30

7

Odčítanie jednociferného čísla, ktoré je násobkom čísla 10.

Príklady typu: $37 - 7 =$

37

- 7

Sčítanie dvojčiferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $34 + 5 =$

34

5

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $37 - 4 =$

$$\begin{array}{r} 37 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

Písomné sčítanie a odčítanie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ

Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich.

Príklady typu: $40 - 6 =$

$$\begin{array}{r} 40 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ.

Príklady typu: $46 + 7 =$

$$\begin{array}{r} 46 \\ + 7 \\ \hline \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ.

Príklady typu: $53 - 7 =$

$$\begin{array}{r} 53 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie čísel, ktoré sú násobkom desiatich.

Príklady typu: $36 + 50 =$

$$\begin{array}{r} 36 \\ + 50 \\ \hline \end{array}$$

$86 - 50 =$

$$\begin{array}{r} 86 \\ - 50 \\ \hline \end{array}$$

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore do 30

Násobenie čísla 0 a 1.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie.

Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno).

Delenie podľa obsahu a na časti.

Príklady na delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie.

Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik.

Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

GEOMETRIA

Priamka

Rysovanie a označovanie priamok.

Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke.

Rôznobežky.

Vyznačovanie úsečiek na priamke.

Meranie dĺžky úsečky

Jednotka dĺžky – cm.

Meradlo s centimetrovou stupnicou.

Meranie dĺžky úsečky.

6. Proces

Geometrické učivo je v pracovných zošitoch spracované v dvoch kapitolách. Pri vyučovaní odporúčame geometriu zaradiť ako časť vyučovacej hodiny. Často zaradíme orientáciu žiakov v číselnom rade do 100 na číselnej osi. Precvičujeme vzťahy pred - za, hneď pred – hneď za. Spájame teoretické vedomosti s praktickými činnosťami. Matematické poznatky sa vytvárajú na základe manipulácie s konkrétnymi predmetmi, ktoré sa nachádzajú v triede i v okolí školy.

7. Stratégie vyučovania

Metódy :

- prednáška, vysvetľovanie, rozhovor, diskusia,
- práca s učebnicou a pracovným zošitom,

- modelovanie geometrických útvarov,
- problém ako motivácia,
- didaktická hra, demonštrácia, motivačná výzva,
- pochvala, povzbudenie a kritika,
- programové vyučovanie,
- matematický diktát, fixačné a klasifikačné motivovanie.

Formy :

- frontálne, skupinové, individuálne, diferencované,
- bežná vyučovacia jednotka v triede, v počítačovej učebni,
- domáca úloha.

8. Učebné zdroje

- Matematika pre 4. ročník ŠZŠ,
- číselný pásik do 100, číselný kalendár, číselné puzzle,
- počítačové programy – Infovek,
- nápovedné obrázky, priestorové útvary, prírodniny (gaštany , fazule, ...), magnety ovocia a zeleniny, plošné geometrické tvary, pravítka, svojpomocne zhotovené pomôcky učiteľom.

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Pracovné vyučovanie 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	4
Školský vzdelávací program	0
Spolu	4

1. Charakteristika predmetu

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky

organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička. V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku.

Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

2. Ciele

- Oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
- oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky,
- naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- naučiť sa šetriť materiálom.

3. Prierezové témy

Multikultúrna výchova:

- uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou,
- stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu.

Enviromentálna výchova:

- vnímať a citlivo pristupovať k prírode a k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov,

- podnecovať aktivitu, tvorivosť, toleranciu, ústretovosť a ohľaduplnosť vo vzťahu k prostrediu.

Ochrana človeka a zdravia:

- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života,
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Dopravná výchova:

- podporovať u žiakov správne a bezpečne zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- učiť žiakov schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názor iných ľudí,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských noriem a pravidiel.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- má vytvorené vedomie o ekológii, chápe význam ochrany prírody a je zodpovedný voči nej na primeranej úrovni a na úrovni možností jeho chápania,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych úloh daného predmetu a v praktickom živote.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- využíva jednoduché možnosti zhromažďovania informácií,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- dokáže pracovať samostatne s pracovnými zošitmi, listami a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno- emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- cení si a rešpektuje kultúrno- historické dedičstvo a ľudové tradície,
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti v predmete Pracovné vyučovanie,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných.

5. Obsah

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechťov kefkou.

Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývanie, utieranie a upratovanie riadu.

Utieranie prachu, čistenie nábytku.

Umývanie umývadla a vane.

Príprava pokrmov

Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry.

Prestieranie stola k raňajkám.

Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva.

Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov.

Šitie

Šitie predným stehom na kanave.

Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútku.

Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka.

Začisťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom.

Navliekanie šnúrky a gumy, zošívanie koncov gumy.

Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické.

Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie. (používanie dierkovača, zošívačky)

Zostavovanie skladačky z papiera. Prepletanie farebných pásikov.

Strihanie podľa predkresleného vzoru.

Balenie balíka.

Modelovanie

Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb.

Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami.

Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov.

Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov.

Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule.

Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí.

Práce s drevom

Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva.

Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov.

Nacvičovanie základných prác s drevom: rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou), opracovanie dreva (rašpl'ou, pilníkom), vrtanie (nebožiecom), brúsenie (šmirgľovým papierom), napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice.

Meranie skladacím metrom.

Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobl'ovanie a zahrocovanie koncov.

Práce s kovom

Práca s mäkkým drôtom – vyrovňavanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov.

Vyrovňavanie klinec.

Práce s kožou alebo koženkou

Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu.

Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie.

Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné).

Práca s kľúčidlom (cibuľa, cesnak).

Rýchlenie cibulovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus).

Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažitka, rajčiak.

Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok.

Pestovanie trvaliek (pivónia, králiky, nevädze a iné).

6. Proces

Pri modelovaní učíme žiakov zachovávať proporcie vo veľkostiach modelovaných predmetov. Pri práci s drevom sa v praktických činnostiach žiaci oboznamujú s vlastnosťami dreva a porovnávajú ich s vlastnosťami papiera, kartónu, látky, kože. Pracujú s mäkkým drevom, kôrou, prútom, tenkou tyčou, kolíkom, špajdlou, drevenou doštičkou. Pri prácach v domácnosti pred používaním čistiacich prostriedkov na nábytok, vane a umývadlá žiakov poučíme o bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a ich správnej aplikácii pri čistení. Žiaci pri práci s čistiacimi prostriedkami používajú ochranné rukavice.

7. Stratégie vyučovanie

Metódy :

- aktivizácia, kreativita,
- pozorovanie, opis predmetu a pracovného postupu,
- motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- manipulácia s predmetmi,
- problém ako motivácia, programové vyučovanie,
- motivačná výzva, sekundárna motivácia,
- aktualizácia obsahu učiva.

Formy :

- hromadné, individuálne, diferencované, samostatná práca žiakov,
- vyučovacia jednotka v triede, počítačovej učebni, na školskom ihrisku, dvore,
- exkurzia, vychádzky, výstava predmetov.

8. Učebné zdroje

- Pracovné potreby - lepidlo, nožnice, modelovacie hmoty, kartón, odpadový materiál, záhradné náradie, ...
- školský pozemok, kútik živej prírody,
- spoločenské hry, skladačky - LEGO, Merkúr.

VLASTIVEDA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Vecné učenie 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

1. Charakteristika predmetu

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny.

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomínáme priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

2. Ciele

- Vedieť sa orientovať v školskej budove,
- oboznámiť sa so školským poriadkom,
- upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie,
- vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve, oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti,
- poznávať miestnu obec a okolitú krajinu,
- poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

3. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny,
- predchádzať sociálno- patologickým javom a škodlivým spôsobom života
- rozvíjať sociálne spôsobilosti.

Multikultúrna výchova:

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie,
- uvedomovať si vlastnú identitu.

Enviromentálna výchova:

- prispievať k utváraniu zdravého životného štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov,
- rozpoznávať na modelových situáciách žiaduce i nežiaduce konanie z hľadiska životného prostredia.

Mediálna výchova:

- získať predstavy o role médií v kľúčových spoločenských situáciách,
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne,
- rozvíjať komunikačné schopnosti.

Ochrana človeka a zdravia:

- integrovať postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia pri pohybe a pobyte v prírode.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- učiť sa riešiť problémy,
- vedieť používať informácie a pracovať s nimi na primeranej úrovni.

Dopravná výchova:

- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania v cestnej premávke simulovaním rôznych dopravných situácií.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- rieši konflikty s pomocou dospelých, alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti na primeranej úrovni,
- má vytvorené vedomie o ekológii, chápe význam ochrany prírody a je zodpovedný voči nej na primeranej úrovni a na úrovni možností jeho chápania.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- využíva jednoduché možnosti zhromažďovania informácií,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- dokáže pracovať samostatne s pracovnými zošitmi, listami a pomôckami,
- získané vedomosti vie uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- je tolerantný, ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti v predmete Vecné učenie

5. Obsah

Škola a život v škole

Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte).

Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy.

Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.

Rodina

Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica.

Členovia rodiny. Príbuzný – známy.

Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší.

Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova.

Dátum narodenia, menín.

Príroda v jeseni

Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody.

Jeseň v záhrade a v sade.

Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie.

Zber ovocia – poznať jablňu, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.

Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu.

Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním.

Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok).

Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a krmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.

Domov, obec

Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny.

Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.

Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine.

Vodné toky, mosty, umelé nádrže.

Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou.

Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarného útvaru.

Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov.

Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke.

Služby obyvateľstvu v obci.

Významné objekty v miestnej krajine.

Príroda v zime

Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou.

Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti.

Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá.

Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.

Orientácia v čase

Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú).

Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.

Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa.

Celé hodiny, polhodiny.

Príroda a činnosť človeka

Živá a neživá príroda.

Prírodniny.

Rastliny, živočíchy, človek.

Vplyv človeka na prírodu.

Živá príroda

Človek

Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie).

Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie).

Vnútorné orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok.

Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.

Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).

Zvieratá

Hlavné časti tela.

Hmyz, ryby, vtáci, cicavce.

Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo).

Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Byliny, dreviny (kry, stromy).

Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam zelených rastlín.

Príroda na jar

Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.

Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie.

Jarné práce na poli, v záhrade, v sade.

Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu. Ochrancovia ovocných sádov a záhrad (včely, osy, vtáky).

Škodcovia (chrústy, húsenice).

Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.

Príroda v lete

Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.

Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia.

Lesné plody, ich zber, využitie.

Lesné ovocie.

Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov.

Letné športy.

Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin.

Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

6. Proces

Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov, obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené základné dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

7. Stratégie vyučovania

Metódy :

- vysvetľovanie, motivačné rozprávanie, diskusia, motivačný rozhovor, heuristický rozhovor, opis,
- motivačná demonštrácia,
- problém ako motivácia, brainstorming,
- aktualizácia obsahu učenia,
- sekundárna motivácia,
- programové vyučovanie, manipulácia s predmetmi,
- inscenačná a simulačná motivácia, praktické činnosti.

Formy :

- frontálne, skupinové, individuálne, diferencované,
- exkurzia, vychádzka do mesta a prírody,
- vyučovacia jednotka v triede, na školskom dvore, školskom pozemku, v ostatných objektoch školy,
- samostatná práca žiakov.

8. Učebné zdroje

- Učebnica vlastivedy pre 4. ročník,
- makety dopravných značiek,
- manipulačné hodiny,

- kalendár prírody,
- manipulačné atlasy rastlín, zvierat a plodov,
- obrazy – prírody, ľudského tela, vtákov, stromov, rastlín, húb, ... ,
- PC – CD, DVD,
- bábiky, maňušky zvieratiek,
- euro - mince a bankovky.

POZNAJ A CHRÁŇ

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Vecné učenie 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	0
Školský vzdelávací program	1
Spolu	1

1. Charakteristika predmetu

Predmet predstavuje úvod do prírodovedných poznatkov dieťaťa. Je to postupné oboznamovanie sa s prírodnými a spoločenskými javmi a zákonitosťami v súlade s prírodovedným a spoločenskovedným poznaním. Žiaci pozorujú a pomenúvajú veci, javy a deje, ich vzájomné vzťahy a súvislosti, vzájomné vzťahy a súvislosti a utvárajú si tak prvotný ucelený obraz o svete.

2. Ciele

- získať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v informačných zdrojoch
- pozorovať, využívať všetky zmysly a jednoduché nástroje
- opisovať, porovnávať a klasifikovať informácie získané pozorovaním
- poznať ľudské telo
- rešpektovať vlastné zdravie a jeho aktívnu ochranu prostredníctvom zdravého životného štýlu

3. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- osvojovať si vedomosti týkajúce sa okolitej prírody a rozvíjať sociálne spôsobilosti,
- predchádzať sociálno- patologickým javom a škodlivým spôsobom života,

Multikultúrna výchova:

- vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k okolitej prírode,
- oboznámiť sa s prírodnými podmienkami iných krajín, s rôznymi podnebnými pásmami.

Enviromentálna výchova:

- prispievať k utváraniu zdravého životného štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov,
- rozpoznávať na modelových situáciách žiaduce i nežiaduce konanie z hľadiska životného prostredia.

Mediálna výchova:

- získať predstavy o role médií v spojitosti s ochranou prírody,
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne.

Ochrana človeka a zdravia:

- integrovať postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia pri pohybe a pobyte v prírode,
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní prvej pomoci iným.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- naučiť sa prezentovať svoju prácu, vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju,
- vedieť používať informácie a pracovať s nimi na primeranej úrovni.

4. Kľúčové kompetencie

Kompetencia (spôsobilosť v oblasti sociálnej a komunikačnej):

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu,
- primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti prírodovedného myslenia:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa:

- uvedomovať si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhovať riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pokúšať sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- uvedomovať si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, rešpektovať vkus iných ľudí. primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor.

5. Obsah

1. Orientácia v prírode

Obec, životné prostredie

Orientácia v obci.

Poznať základné zložky zdravého životného prostredia (ovzdušie, vodu, pôdu).

Širšie okolie školy

Poznať okolie školy a rastliny tu rastúce.

2. Izbové rastliny

Kútik živej prírody

Popísať časti rastliny.

Starat' sa o izbové rastliny.

3. Orientácia v čase

Ročné obdobia

Popísať znaky jednotlivých ročných období.

Priradiť oblečenie a činnosti k jednotlivým ročným obdobiam.

Kalendárny/školský rok

Vymenovať názvy mesiacov.

Mesiace, týždne, dni

Rozlišovať školské a prázdninové mesiace.

Vymenovať názvy dní.

4. Domáce zvieratá

Pes, mačka

Poznať domáce zvieratá, ich spôsob života.

Králík

Poznať stavbu tela jednotlivých zvierat.

Rozlišovať užitočnosť pre človeka.

5. Priateľstvo

Strom priateľstva

Pomenovať vlastnosti „dobrého“ priateľa.

6. Čas

Poznáme hodiny

Určiť celé hodiny.

Čo mi vravia ručičky

Priradiť hodinu k správnej časti dňa.

7. Adam a Eva

Poznám svoje telo

Popísať rozdiely medzi mužom a ženou.

Rozlišovať chlapčenské a dievčenské oblečenie.

Zmysly

Vymenovať zmysly.

Starat' sa o sluch a zrak.

8. Domáce vtáky

Vonkajšia stavba tela – kura, hus, holub

Opísať spôsob života domácich vtákov.

Opísať vonkajšiu stavbu tela vtákov.

Krímenie

Vymenovať druhy potravy vhodné pre domáce vtáky.

9. Dôležité miesta v obci

V obchode

Vedieť nakúpiť.

Na pošte

Vedieť poslať list.

10. Nebezpečenstvo

Kolobeh vody

Vysvetliť princíp kolobehu vody.

Požiar

Poznať telefónne číslo hasičov.

Popísať činnosti pri hasení požiaru.

Povodeň

Porozprávať podľa obrázkov, čo môže spôsobiť povodeň.

11. Príroda

Včela medonosná

Vymenovať užitočný hmyz.

Popísať jeho význam v prírode.

Poznať stavbu tela včely, spôsob jej života.

12. Zdravie

Čo a kedy jedávam

Rozlíšiť zdravé jedlá od nezdravých.

Spoločná príprava jedla

Vysvetliť nebezpečenstvo hladovania a prejedania sa.

Ovocie a zelenina

Poznať druhy ovocia a zeleniny pestovaného u nás.

Vymenovať niektoré druhy cudzokrajnej zeleniny a exotického ovocia.

6. Proces

Na základe poznávania miestnej krajiny, živočíchov a ľudského tela sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, zvieratá a rastliny, človeka a oboznamujú sa s okolitým svetom.

Vyučovanie má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

Hodnotenie:

Klasifikáciou v zmysle MP pre ŠZŠ č.1/2010-R z 12. januára 2010 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED-1.

7. Stratégie vyučovania**Metódy :**

- vysvetľovanie, motivačné rozprávanie, diskusia, motivačný rozhovor, heuristický rozhovor, opis, pozorovanie,
- motivačná demonštrácia, hra,
- problém ako motivácia, brainstorming,
- aktualizácia obsahu učenia,
- sekundárna motivácia,
- programové vyučovanie, manipulácia s predmetmi,
- inscenačná a simulačná motivácia,
- praktické činnosti.

Formy :

- frontálne, skupinové, individuálne, diferencované,
- exkurzia, vychádzka do mesta a prírody,
- vyučovacia jednotka v triede, na školskom dvore, školskom pozemku, v ostatných objektoch školy,
- samostatná práca žiakov,
- práca v skupinách, práca vo dvojiciach.

8. Učebné zdroje

- Pracovné listy, knihy, encyklopédie, PC – CD, DVD
- prírodné nerasty, cudzokrajné živočíchy (omaľovánka), maňušky zvieratiek,
- manipulačné atlasy rastlín, zvierat a plodov,
- obrazy – prírody, ľudského tela, vtákov, stromov, rastlín, húb, ... ,
- okolitá príroda – vychádzky, exkurzie,
- papierové hodiny,
- www.pastelka.sk, www.wikipedia.sk , www.infovek.sk , www.zborovna.sk

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Výtvarná výchova 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

1. Charakteristika predmetu

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

2. Ciele

- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor,
- učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

3. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- osvojovať si výtvarné zručnosti,
- vedieť si obhájiť svoju prácu a názor a byť tolerantný k názorom iných,
- prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov.

Multikultúrna výchova:

- prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si. Že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej,
- osvojiť si znalosti o rôznych etnických skupinách žijúcich v Európe.

Enviromentálna výchova:

- osvojiť si znalosti, zručnosti a pestovať návyky potrebné pre každodenné žiaduce konanie občana voči prostrediu,
- komunikovať o problémoch životného prostredia.

Mediálna výchova:

- ovládať kreslenie a maľovanie prostredníctvom počítača.

Dopravná výchova:

- pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel a bicykla.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže sa neverbálne vyjadriť svojou kresbou,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- vie sa priestorovo orientovať na výkrese,
- má vytvorené vedomie o ekológii, chápe význam ochrany prírody a je zodpovedný voči nej na primeranej úrovni a na úrovni možností jeho chápania, svoje myšlienky prenáša na výkres

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- vie používať vyučovacie programy pre daný predmet,
- využíva jednoduché možnosti zhromažďovania informácií,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho,
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon iných.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- problémové situácie v škole a svojom okolí dokáže vyjadriť výtvarnou formou,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- je tolerantný, ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti výtvarnej výchovy.

5. Obsah

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova).

Komponovanie a zobrazovanie priestoru: *mal'bou* (akvarel, tempera, suchý pastel) a *kresbou* (mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Výtvarné stvárnenie skutočnosti na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového, sluchového vnímania).

Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín.

Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby.

Výtvarné stvárnenie *kresbou* (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), *mal'bou* (suchý a mastný pastel, fixy).

Plošné a priestorové úžitkové práce

Dekoratívne práce

Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov.

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.

Ornamentálna kresba, vyplňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie.

Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.

Priestorové práce

Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastiek.

Výtvarná kultúra

Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností.

Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny.
Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.

6. Proces

Pri zobrazovaní prírodných a umelých foriem vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie napríklad kôry stromov, konárov a listov. Žiakov upozorňujeme na funkčnosť a estetiku predmetov dennej potreby. Učíme ich pochopiť výrazové možnosti grafických techník a ich uplatnenie vo výtvarnej výrobe. V kompozíciách dekoratívnych prác vychádzame z ľudového umenia. Učíme ich prezentovať vlastnú prácu v triede, v škole.

7. Stratégie vyučovania

Metódy :

- aktivizácia a kreativita, tvorivé vyučovanie,
- pozorovanie a opis predmetu, názorné pôsobenie,
- ITV,
- priebežná a neustála stimulácia, vysvetľovanie, sekundárna motivácia,
- manipulačné techniky,
- metóda pokus- omyl, výtvarný experiment,
- IKT,
- motivačný rozhovor, motivácia pomocou rozvoja aspirácií.

Formy :

- vyučovacia jednotka realizovaná v triede, počítačovej učebni, na školskom dvore, v prírode, okolí školy,
- frontálne vyučovanie, skupinová práca žiakov, individuálne vyučovanie,
- vychádzka, exkurzia, návšteva galérie.

8. Učebné zdroje

- Detské ilustrácie, portréty detských ilustrátorov,
- výtvarné potreby,
- PC – CD, DVD, kresliace programy, CD prehrávač – rozprávky na počúvanie,
- vychádzky, exkurzie, návštevy galérií.

HUDOBNÁ VÝCHOVA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Hudobná výchova 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	1
Školský vzdelávací program	0
Spolu	1

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia. Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

2. Ciele

- Učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod,
- vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch,
- vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu,
- učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky ,
- uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách.

3. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- rozvíjať osobné a sociálne spôsobilosti,
- vzdelávať k ľudským právam a k rodinnej výchove.

Multikultúrna výchova:

- naučiť sa poznávať rozličné tradičné a nové kultúry,

- viesť žiakov k akceptácii kultúrnej rozmanitosti, rozvoju tolerance, rešpektu, prosociálneho správania.

Enviromentálna výchova:

- vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí,
- viesť k zodpovednosti k ochrane prírody a prírodných zdrojov,
- uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania.

Ochrana človeka a zdravia:

- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- vážiť si svoju prácu i prácu iných,
- poznať sám seba a svoje schopnosti, naučiť sa prezentovať svoju prácu na primerane.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže sa neverbálne vyjadriť spevom,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- má vytvorené vedomie o ekológii, chápe význam ochrany prírody a je zodpovedný voči nej na primeranej úrovni a na úrovni možností jeho chápania, svoje myšlienky vyjadruje v piesňach.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- vie používať vyučovacie programy pre daný predmet,
- využíva jednoduché možnosti zhromažďovania informácií.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho,
- ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- problémové situácie v škole a svojom okolí dokáže vyjadriť formou spevu,
- v odôvodených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- je tolerantný, ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti v predmete Hudobná výchova.

5. Obsah

Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečňovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu.

Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch.

Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby.

Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky v skladbách na počúvanie. Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností.

Piesne na spev žiakov

Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topol' (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva,

letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné.

Piesne na počúvanie

Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné.

Skladby na počúvanie

Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné.

Hudobno-pohybové hry

Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová)

6. Proces

Pri spievaní piesní a v hudobno-pohybových hrách vedíme žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu, hospodárnemu dýchaniu, zreteľnej výslovnosti, čistej intonácii a spontánnemu rytmu. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk hudobných nástrojov, s ktorými sa oboznamujú. V hudobno-pohybových činnostiach si rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky, napodobňujú známe pracovné činnosti.

7. Stratégie vyučovania

Metódy :

- demonštrácia, názorné ukážky,
- didaktická hra, dramatizácia,

- expozičná, reprodukčná metóda, fixačná metóda- osvojovanie, upevňovanie, diagnostická metóda,
- aktívne počúvanie hudby, metóda sprostredkovania hudby,
- pedagogická výzva, pochvala, povzbudenie,
- motivačný rozhovor,
- aktivizácia a kreativita,
- hudobný dialóg, improvizované pokusy,
- programové vyučovanie, praktické činnosti,
- hra na hudobný nástroj.

Formy :

- vyučovacia jednotka v triede, v počítačovej učebni,
- frontálne, diferencované vyučovanie, skupinové,
- výchovný koncert.

8. Učebné zdroje

- Hudobná výchova pre 4. ročník SZŠ
- Keyboard , orffovo inštrumentárium, akordeón, bicia súprava,
- CD prehrávač, CD – detské piesne, PC – CD, DVD,
- magnetické klávesnice, magnetická tabuľa s notovou osnovou,
- plagát - notová osnova,
- súbor obrazov na HV.

TELESNÁ VÝCHOVA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Telesná výchova 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	2
Školský vzdelávací program	0
Spolu	2

1. Charakteristika predmetu

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej škole sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

2. Ciele

- Sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov,
- poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov,
- rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie.

3. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej a telesnej hygieny,
- zvládať vlastné správanie,
- uvedomovať si hodnotu spolupráce.

Enviromentálna výchova:

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty,
- rozvíjať porozumenie vzťahu človeka a prostredia a dôsledkom ľudských činností na prostredie.

Ochrana človeka a zdravia:

- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných podmienkach,
- pripraviť žiakov primerane zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.

Dopravná výchova:

- učiť žiakov bezpečne zvládnuť schopnosť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- naučiť žiakov prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla.

4. Kľúčové kompetencie

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názor iných ľudí,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských noriem a pravidiel
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy.

Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia:

- má vytvorené vedomie o ekológii, chápe význam ochrany prírody a je zodpovedný voči nej na primeranej úrovni a na úrovni možností jeho chápania,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych úloh v predmete Telesná výchova a v praktickom živote.

Kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- využíva jednoduché možnosti zhromažďovania informácií,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom.

Kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť:

- dokáže pracovať samostatne, podľa povelov,
- ovláda algoritmus učenia a dodržiava ho,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom vyučovaní,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- v odôvodených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie
- dokáže popísať problém adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,

- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času.

Kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- cení si a rešpektuje kultúrno- historické dedičstvo a ľudové tradície,
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti v predmete Telesná výchova,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu.

5. Obsah

Poradové cvičenia

Upevnenie osvojených základných povelov z nižších ročníkov.

Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.

Obraty na mieste.

Pochod podľa hudby, pochod so spevom.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.

Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.

Beh vzad, cval stranou.

Cvičenia s krátkym švihadlom

Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.

Pretáhovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

Pret'ahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).

Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.

Zoskoky z 5. - 6. priečky na pružnú podložku. Cvičenie s použitím debny ako prekážky

Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.

Rýchle preskoky odrazom jednož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

Šplh s prírazom.

Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

Nácvik pedálovania.

Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.

Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.

Prísunný krok so zmenami v tempe.

Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.

Polkový krok.

Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.

Akrobacie

Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.

Kotúľ vpred.

Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.

Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).

Kolíška vzad z rôznych postojov a polôh.

Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.

Atletika

Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.

Vytrvalostný beh do 12 minút.

Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.

Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Skok do výšky.

Základné činnosti športových hier

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.

Podávanie lopty na mieste i v pohybe.

Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.

Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.

Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe.

Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.

Hry na snehu, na ľade.

Turistika

Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok.

Vybiehanie a zbíhanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.

Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

Ošetrovanie povrchových poranení.

Prenášanie ranených.

Základné spôsoby orientácie v prírode.

Odporúčame plavecký výcvik (podľa podmienok školy).

6. Proces

Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na posilnenie a pretiahnutie svalových skupín, na zväčšovanie rozsahu pohybu v kĺboch a chrbtici. Pri pohybových hrách sa zameriavame na zdokonaľovanie lokomočných a špecifických herných zručností.

7. Stratégie vyučovania

Metódy :

- expozičné - vysvetľovanie, opis činnosti, motivačná demonštrácia,
- fixačné - rozvoj pohybových schopností,
- diagnostické - motivačné testy,
- pedagogická výzva, povzbudenie, pochvala,
- didaktická hra, súťaž.

Formy :

- vyučovacia jednotka realizovaná v telocvični, na školskom dvore, na ihrisku, v prírode,
- frontálne, skupinové, diferencované vyučovanie.

8. Učebné zdroje

- Telocvičňa,
- školský dvor a ihrisko,
- telocvičné náradie,
- telocvičné náčinie.

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

4. ročník špeciálnej triedy v ZŠ

Náboženská výchova 1. stupeň	4. ročník
Štátny vzdelávací program	0
Školský vzdelávací program	1
Spolu	1